30. 4. 2001

ID: 6283

Dílo

Dílem (předmětem smlouvy o dílo) se rozumí výsledek pracovní činnosti (fyzické nebo duševní) zhotovitele, který má podobu materiální, tedy má charakter věci nebo její změny (např. zhotovení věci, oprava věci, úprava nebo údržba věci, vymalování bytu, položení podlahové krytiny apod.), přičemž se může jednat o vznik zcela nové věci (což je charakteristické pro zhotovení věci na zakázku) nebo jen nové součásti věci nebo změnu jejich vlastností

Dílem (předmětem smlouvy o dílo) se rozumí výsledek pracovní činnosti (fyzické nebo duševní) zhotovitele, který má podobu materiální, tedy má charakter věci nebo její změny (např. zhotovení věci, oprava věci, úprava nebo údržba věci, vymalování bytu, položení podlahové krytiny apod.), přičemž se může jednat o vznik zcela nové věci (což je charakteristické pro zhotovení věci na zakázku) nebo jen nové součásti věci nebo změnu jejich vlastností. Smlouvou o opravě a úpravě věci nemůže být vytvořena věc nová. O opravu či úpravu věci se jedná, když předmětem smlouvy je zhotovení jen součásti věci hlavní.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 9.8.2000, sp.zn. 30 Cdp 2746/99)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci o zaplacení částky 1 872,-- Kč s přísl. a odstranění vad, vedené u Okresního soudu v Karviné pod sp. zn. 18 C 246/96, o dovolání navrhovatelů proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 8. 1999, č.j. 13 Co 326/99-102, tak, že dovolání navrhovatelů, pokud směřovalo proti výroku, jímž byl změněn rozsudek Okresního soudu v Karviné ze dne 23. 11. 1998, čj. 18 C 246/96 - 71, tak, že se zamítá návrh, aby byl odpůrce zavázán zaplatit navrhovatelům 942, -- Kč s přísl., odmítl s tím, že v této souvislosti nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů dovolacího řízení. Nejvyšší soud zároveň rozhodl, že se zrušuje rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 8. 1999, čj. 13 Co 326/99-102, s výjimkou části týkající se zamítnutí návrhu na zaplacení částky 942,-- Kč s přísl. a rozsudek Okresního soudu v Karviné ze dne 23. 11. 1998, čj. 18 C 246/96 - 71, v dosud nezrušené části s výjimkou výroku o zastavení řízení, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Navrhovatelé se návrhem podaným u Okresního soudu v Karviné dne 25. 10. 1996 domáhali na odpůrci zaplacení částky 1 872,-- Kč s 19 % úrokem z prodlení od 17. 10. 1996 do zaplacení a stanovení povinnosti bezplatně odstranit vady úpravy podlahové a nástěnné krytiny ve WC, koupelně a předsíni. Návrh byl odůvodněn tvrzením, že po ústní dohodě účastníků provedl odpůrce položení podlahové a nalepení nástěnné krytiny v bytě navrhovatelů včetně dodání materiálu, vše v ceně 9 275,-- Kč. Pro nekvalitní provedení díla uplatnili navrhovatelé reklamaci v souladu se závěry znaleckého posudku a požadovali ohledně úpravy svislých stěn slevu z ceny dodávky ve výši 5 %, což představovalo částku 142,-- Kč a dále opravu krytiny na WC a v koupelně. Kromě toho žádali zaplacení částky 800,-- Kč za znalecký posudek a 930,-- Kč jako bezdůvodné obohacení za

fakturovaný ale nedodaný materiál. Konečně navrhovatelé požadovali odstranění vadné podlahové krytiny v chodbě a položení nové.

Rozsudkem č.j. 18 C 246/96 ze dne 23. 11. 1998 Okresní soud v Karviné za I. připustil zpětvzetí návrhu ohledně částky 930,-- Kč s příslušenstvím a v tomto rozsahu řízení zastavil; II. zavázal odpůrce zaplatit navrhovatelům částku 942,-- Kč (800,-- + 142,-- Kč) s 19 % úrokem z prodlení od 17. 10. 1996 do zaplacení; III. uložil odpůrci povinnost bezplatně opravit do 15 dnů od právní moci rozsudku uvolněné spoje pásů krytiny ve WC a koupelně a IV. uložil odpůrci odstranit vadu podlahové krytiny v prostoru chodby položením nové, rovněž do 15 dnů od právní moci rozsudku. Dále bylo vysloveno (výrokem ad V.), že o nákladech řízení bude rozhodnuto dodatečně samostatným usnesením (bylo realizováno usnesením č.j. 18 C 246/96-84 ze dne 26. 11. 1996) a uloženo odpůrci zaplatit státu zálohované náklady řízení v částce 1.555,-- Kč (výrokem ad VI.).

Okresní soud věc právně posoudil podle § 644 a násl. občanského zákoníku (dále jen o. z) jako zhotovení věci na zakázku a shledal návrh důvodným. Vycházel ze zjištění, že navrhovatelé odpůrci vytkli vady v rozmezí několika dnů od provedení díla, od smlouvy neodstoupili, naopak domáhali se odstranění vad ve smyslu ust. § 648 odst. 1, 2 o. z., výtky navrhovatelů jsou opodstatněné, proto jejich požadavkům vyhověl v plném rozsahu.

K odvolání odpůrce (proti rozsudku ve věci samé s výjimkou výroku o zastavení řízení a usnesení o nákladech řízení) Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 31. 8. 1999, č.j. 13 Co 326/99-102, změnil rozsudek soudu prvního stupně v napadené části tak, že návrh v celém rozsahu zamítl. Dalšími výroky zavázal navrhovatele nahradit odpůrci náklady řízení před soudy obou stupňů a zaplatit státu náklady řízení, které zálohoval.

V odůvodnění svého rozhodnutí pak uvedl, že důkazy provedené okresním soudem krajský soud převzal po jejich přezkoumání i pro odvolací řízení, s právními závěry okresního soudu se však neztotožnil. Pokud jde o smluvní ujednání mezi účastníky, dospěl krajský soud k závěru, že mezi nimi došlo k uzavření smlouvy o dílo ve smyslu ust. § 631 a násl. o. z., a nikoliv smlouvy o zhotovení věci na zakázku podle ust. § 644 a násl. o. z. (jak nepochybně mínil dovodit okresní soud). Dále krajský soud rozvedl své úvahy v tom smyslu, že smlouva o zhotovení věci na zakázku je zvláštním druhem smlouvy o dílo, liší se však od ní tím, že jejím předmětem je zhotovení nové věci jakožto hmotného předmětu, který může být určen specificky nebo genericky, popř. může jít o věc hromadnou nebo o soubor věcí. Pokud mezi účastníky bylo dohodnuto položení podlahové krytiny v blíže označených místnostech (a to na podlaze či na stěnách) nejde podle odvolacího soudu o zhotovení věci na zakázku nýbrž o smlouvu o dílo podle § 631 o. z. V té souvislosti uvedl, že práva a povinnosti účastníků takové smlouvy o dílo se řídí ustanoveními § 632 až 643 o. z., popř. § 488 až 587 o. z., přičemž se uplatní některá ustanovení obč. zákoníku o zhotovení věci na zakázku, jmenovitě ust. § 645 až § 651, obsahující zvláštní úpravu, která mají před uvedenými obecnými ustanoveními přednost, přičemž tato speciální úprava se týká právě odpovědnosti za vady.

Dále odvolací soud s poukazem na lhůtu uvedenou v § 646 o. z. dovodil, že požadavky navrhovatelů na poskytnutí 5 % slevy z ceny dodávky a montáže krytiny na svislých stěnách (142,-- Kč), jakož i na bezplatné odstranění vady úpravy podlahové krytiny ve WC a koupelně nebyly náležitě uplatněny u odpůrce v záruční lhůtě, proto jejich právo z odpovědnosti za vady ve smyslu § 649 věty první za středníkem o. z. zaniklo. Podle odvolacího soudu požadavek navrhovatelů na odstranění vady

podlahové krytiny v prostoru chodby rovněž neobstojí, i když z jiného právního důvodu. Tento požadavek byl sice uplatněn v záruční lhůtě, avšak takový nárok navrhovatelé uplatňovat nemohli. Podle přesvědčení odvolacího soudu šlo v daném případě o neodstranitelnou vadu, která nebránila řádnému užívání věci. V takovém případě mohli navrhovatelé uplatňovat z titulu práva z odpovědnosti za vady toliko přiměřenou slevu z ceny, což se však nestalo.

Požadavek na zaplacení částky 800,-- Kč (cena navrhovateli objednaného znaleckého posudku) shledal odvolací soud nedůvodným proto, že uvedená částka mohla být přiznána toliko podle § 509 o. z., jako náhrada nutných nákladů v souvislosti s uplatněným právem z odpovědnosti za vady. Podmínkou však bylo řádné uplatnění práva (t.zn. platné, včas a u správného subjektu) a jeho důvodnost. Tyto předpoklady podle odvolacího soudu splněny nebyly, proto ani tuto částku nebylo možno navrhovatelům přiznat.

Rozsudek odvolacího soudu, který nabyl právní moci dne 23. 9. 1999, napadli navrhovatelé (dále jen dovolatelé) dovoláním, jehož přípustnost odůvodnili všeobecným odkazem na ustanovení § 237 až § 239 o. s. ř. s tím, že rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Navrhli zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Odpůrce se k dovolání nevyjádřil.

Po zjištění že dovolání je v přezkoumávané věci podané oprávněnými osobami, t.j. účastníky řízení, řádně zastoupenými advokátkou, jak to vyžaduje ustanovení § 241 odst. 1 o. s. ř., ve lhůtě určené ustanovením § 240 odst. 1 o. s. ř., že splňuje formální i obsahové znaky dle ustanovení § 241 odst. 2 o. s. ř., a obsahuje způsobilý dovolací důvod dle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř., se dovolací soud nejprve zabýval přípustností dovolání, protože podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Dovolání navrhovatelů zčásti není přípustné.

Podle § 238 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek odvolacího soudu ve věci samé. O takový případ sice v přezkoumávané věci jde, avšak podle § 238 odst. 2 písm. a/ o. s. ř. dovolání podle odst. 1 není přípustné ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20.000,-- Kč a v obchodních věcech 50.000,--Kč. Dovoláním napadeným rozsudkem Krajský soud v Ostravě změnil citovaný rozsudek Okresního soudu v Karviné, kterým bylo rozhodnuto o povinnosti odpůrce zaplatit navrhovatelům částku 942,-- Kč s přísl. tak, že tento nárok zamítl (toto rozhodnutí je obsaženo ve výroku, že se návrh v celém rozsahu zamítá). Dovolání navrhovatelů se tudíž nepochybně týká též peněžitého plnění nepřevyšujícího 20.000,-- Kč, proto pokud jde o tuto částku je dovolání nepřípustné. V tomto směru dovolací soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 4 o. s. ř., s přihlédnutím k ustanovení § 218 odst. 1 písm. c/ o. s. ř., odmítl, když neshledal, že by napadený rozsudek v této části trpěl některou z vad uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř., k nímž je dovolací soud povinen přihlédnout vždy, aniž byly výslovně vytýkány.

Vzhledem k tomu, že napadeným rozsudkem odvolacího soudu byl změněn rozsudek soudu prvního stupně i ve výrocích o nepeněžitém plnění, je nutno konstatovat, že dovolání v tomto rozsahu je podle § 238 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. přípustné.

Ačkoliv dovolatelé výslovně neoznačují, který dovolací důvod, resp. dovolací důvody mají ve svém dovolání na mysli, z obsahu dovolání lze s přihlédnutím k ustanovení § 41 odst. 1 a 2 o. s. ř. dovodit, že především vytýkají odvolacímu soudu nedostatky ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř. Poukazují na to, že odvolací soud si v napadeném rozhodnutí protiřečí, když vychází z ustanovení zvláštní úpravy smlouvy o dílo, tedy z ustanovení o zhotovení věci na zakázku, ačkoli je na druhé straně odmítá. V dalším polemizují se závěry odvolacího soudu o prekluzi nároků z odpovědnosti za vady s poukazem na své dopisy z 10. 5., 1. 8. a 8. 10. 1996, jimiž, podle jejich názoru, s dostatečnou určitostí vytkli vady díla a požadovali konkrétním způsobem jejich odstranění. Dovolatelé se rovněž neztotožňují s právním názorem odvolacího soudu, že v případě vadně provedené podlahové krytiny v chodbě jde o neodstranitelnou vadu, kterou bylo nutno posuzovat podle ustanovení § 648 odst. 2 o. z. a že v důsledku toho mohli požadovat jen slevu z ceny.

Jak je z rozhodnutí soudu prvního stupně patrno, tento soud posuzoval položení (nalepení) krytiny v bytě odvolatelů, jako zhotovení věci na zakázku ve smyslu ustanovení §§ 644 a násl. o. z. Odvolací soud však dovodil jakousi zvláštní právní úpravu, vycházející z ustanovení §§ 631 až 643 o. z., případně § 488 až § 587 o. z., s uplatněním některých ustanovení § 645 až § 651 o. z., když podle jeho pojetí část osmá, hlava čtvrtá občanského zákoníku upravuje tři druhy smluv. Jakousi obecnou smlouvu o dílo (zřejmě upravenou § 631 až § 643), smlouvu o zhotovení věci na zakázku (§ 644 až § 651) a smlouvu o opravě a úpravě věci (§ 652 až § 656). S tímto názorem však nelze souhlasit.

Zmíněná již čtvrtá hlava (osmé části) o. z. s nadpisem „Smlouva o dílo“ má tři oddíly: První, obsahující obecná ustanovení (§ 631 až § 643), druhý, obsahující zvláštní ustanovení o zhotovení věci na zakázku (§ 644 až § 651) a třetí, obsahující zvláštní ustanovení o opravě a úpravě věci (§ 652 až § 656). Z uvedeného uspořádání a vymezení obsahu smluv o zhotovení věci na zakázku a opravě a úpravě věci vyplývá, že smlouva o dílo může mít v zásadě dvě podoby - smlouvu o zhotovení věci na zakázku a smlouvu o opravě a úpravě věci (i když není vyloučen takový specifický druh smlouvy o dílo, který nebude možno posuzovat ani jako jednu z uvedených smluv; v takovém případě však ani odpovědnost za vady nebude možno posuzovat podle ust. § 645 a násl. o. z., či § 653 a násl. o. z.). Ustanovení společná pro oba typy smluv jsou uvedena v § 631 až § 643 o. z., zvláštní pak v § 644 až § 651, resp. § 652 až § 656 o. z.

Dílem (předmětem smlouvy o dílo) se rozumí výsledek pracovní činnosti (fyzické nebo duševní) zhotovitele, který má podobu materiální, tedy má charakter věci nebo její změny (např. zhotovení věci, oprava věci, úprava nebo údržba věci, vymalování bytu, položení podlahové krytiny apod.), přičemž se může jednat o vznik zcela nové věci (což je charakteristické pro zhotovení věci na zakázku) nebo jen nové součásti věci nebo změnu jejich vlastností. Smlouvou o opravě a úpravě věci nemůže být vytvořena věc nová. O opravu či úpravu věci se jedná, když předmětem smlouvy je zhotovení jen součásti věci hlavní (viz vymezení pojmů v ustanovení § 652 odst. 2 o. z.).

Z uvedeného pro posuzovaný případ vyplývá, že neoddělitelné položení (nalepení) krytiny na podlahu či zeď bytu je úpravou věci hlavní, již je nutno rozumět v tomto případě podlahu (zeď) v bytě dovolatelů. Práva z odpovědnosti za vady v dané věci bylo proto nutno posuzovat výlučně podle §§ 653 až 655 o.z. Takto však nepostupoval ani soud prvního stupně ani odvolací soud. Je tudíž zřejmé, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř.). Z uvedeného důvodu není možno dovoláním napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě pokládat za správný (§ 243b odst. 1 o. s. ř.), proto Nejvyšší soud České republiky, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.), zrušil napadený rozsudek. Protože důvody, pro které bylo rozhodnutí

odvolacího soudu zrušeno, platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil podle cit. ustanovení i rozsudek Okresního soudu v Karviné a vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Odpovědnost za vady
- Náhrada nákladů na výživu pozůstalých (jiných) osob
- Mezinárodní příslušnost ve věcech rodičovské zodpovědnosti
- Smlouva o dílo (exkluzivně pro předplatitele)
- Spotřebitelský úvěr (exkluzivně pro předplatitele)
- Starobní důchod (exkluzivně pro předplatitele)
- Veřejná obchodní společnost (exkluzivně pro předplatitele)
- Vypořádání SJM (exkluzivně pro předplatitele)
- Přiměřené protiplnění
- Předkupní právo
- Ochrana osobnosti